

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

KOOMA

Tanssiteos henkilökohtaisen kokemuksen pohjalta

TEKIJÄ/T: Anniina Rinne

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma Tanssinopettajan koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Anniina Rinne			
Työn nimi KOOMA			
Päiväys	15.4.2014	Sivumäärä/Liitteet	22/6
Ohjaaja(t) Eeri Pihlajakari			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) ITAK – Itäisen Tanssin Aluekeskus			
<p>KOOMA on Anniina Rinteen taiteellisena opinnäytetyönä työstetty tanssiteos, joka esitettiin Sotkulla perjantaina 28.2.2014. Teoksessa Rinne käsittelee syvän tajuttomuuden tilaa, miten potilas kokee sen ja millä tavoin tajuttomuuden eri syvyysasteet vaikuttavat häneen. Työ tutkii ihmiskehon luonnollista liikettä ja sen vastakohtaa luonnotonta, epäinhimillistä liikettä, jotka mahdollistettiin puvustuksen sekä liikkeen tilasuunnan avulla.</p> <p>Aihe pohjautuu Rinteen omaan henkilökohtaiseen kokemukseen vuodelta 1992. Tämä omakohtainen kokemus toimii työn tärkeänä ja vahvana inspiraation lähteenä. Aihevalinnallaan Rinne haluaa osoittaa kiitostaan ja kunnioitustaan omalle menneisyydelleen.</p> <p>Koreografi on kiinnostunut integroimaan eri taiteenlajeja yhteen. Työ sisältää tanssiteoksen lisäksi itse sävellettyä musiikkia, kuvataidetta sekä runoutta. Myös visuaalinen puvustus toimii omana taiteenlajinaan.</p> <p>Raportissaan Rinne avaa teoksen lähtökohtia, joita hän on työstänyt pohjatyönä koreografian rakentamista varten. Raportissa tulee ilmi, että työprosessi on kestänyt koko tanssinopettaja koulutuksen ajan ihan ensimmäisestä luku-kaudesta lähtien. Rinne kertoo tekstissään, miten hän lähti työprosessia työstämään, millaisiin asioihin hän aluksi kiinnitti huomiota sekä mitkä tekijät tanssiteoksen kannalta syntyivät ensin.</p> <p>Seuraavaksi Rinne kertoo koreografian työstämisvaiheita ja sen työmenetelmiä esitykseen asti. Miten koreografian osuus aloitettiin? Miten liikemateriaalin rakentuminen eteni sekä millaisten työvaiheiden jälkeen päästiin loppuun? Raportti sisältää myös teoksen visuaalisten elementtien (puvustuksen, kuvataiteen, musiikin sekä runojen) työstövaiheet. Näissä kohdissa Rinne avaa ajatuksiaan, kuinka kukin elementti yhdistyi aiheeseen työstövaiheessa sekä miten niillä tuettiin teoksen luonnetta. Raportissa tulee ilmi myös, että osa näistä elementeistä on tehty yhteistyönä taustahenkilöiden kanssa.</p> <p>Lopuksi hän pohtii työprosessissa oppimiaan asioita, mitä hän tekisi toisin seuraavana kertana työskennellessään koreografina sekä mitä ajatuksia prosessi hänessä herätti. Miten hän koki tanssijoiden kanssa työskentelyn sekä miltä hänestä tuntui tuoda taiteen keinoin esille oma henkilökohtainen kokemus?</p>			
Avainsanat Kooma, taidelajien integrointi, luonnoton liike			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Dance Teacher			
Author(s) Anniina Rinne			
Title of Thesis COMA – a dance opus based on personal experience			
Date	15.4.2014	Pages/Appendices	22/6
Supervisor(s) Eeri Pihlajakari			
Client Organisation /Partners ITAK – Regional Dance Center of Eastern Finland			
<p>"Coma" is the artistic thesis worked dance work by Anniina Rinne, which has performed in Sotku on Friday 28.2.2014. Rinne handles in her work the space of deep unconsciousness, how a patient feels that and how the different deep levels of unconsciousness influence her/him. The work inspects the natural movement in the human body and its contrary unnatural, nonhuman movement, which has makes possible by clothes and space directions of movement.</p> <p>The theme is based on Rinne's own individual experience from the year 1992. That individual experience acts as an important and strong source of inspiration in the work. Rinne wants with this theme to show her gratitude and respect for her own past.</p> <p>The choreographer is interested in integrating different artistic types together. The work includes, together with dance art, self-composed music and poetry. The visual clothes act as own artistic type, too.</p> <p>In the report Rinne will open points of departure of the work, which she has worked for building of choreography as working base. In the report, it is revealed that working process has continued through the whole education of dance teacher since the very first term. Rinne tells in her text how she started to work, to what kind of things she paid attention to in the beginning of the working process and what factors were born first for the dance opus.</p> <p>Secondly, Rinne tells about the different working periods of choreography and its methods till the performance. How was the part of choreography started? How did the building of movement material advance and what kind of working phases take to the end? The report also contains information related to visual elements: clothes, music and poems. In this part Rinne will open her ideas on how every visual element joined with working and how they supported the character of the opus. Part of these elements was made by collaborating with background persons.</p> <p>In the end she reflects on what kind of things she learnt during the process, what she would do differently to be working as a choreographer the next time and what kind of ideas have waken up in her mind? How did she feel to work with dancers and how did she feel about bringing up individual experience in the art?</p>			
Keywords Coma, integrating of artistic types, unnatural movement			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	LÄHTÖKOHDAT	7
2.1	Tietoa teoriasta.....	7
2.2	Tanssijoiden valinta.....	7
2.3	Musiikki.....	7
3	KEVÄT 2013 – TEOS: OLEN LUONASI HETKEN.....	8
3.1	Harjoitukset keväällä 2013	8
3.2	Maalaukset.....	10
3.3	Esitykset Teot – tapahtumassa huhtikuussa 2013.....	11
4	KEVÄT 2014: TAITEELLINEN OPINNÄYTETYÖ – KOOMA.....	13
4.1	Puvustus	13
4.2	Harjoitukset keväällä 2014	15
4.3	Teoksen tarina.....	16
4.4	Musiikki.....	17
4.5	Runot	18
4.6	Maalaukset.....	19
4.7	Kenraali ja esitys:.....	20
5	POHDINTA.....	21
	LIITE 1: TAUSTA TIETO/TYÖSKENTELYMATERIAALI	23
	LIITE 2: ALKUPERÄINEN KÄSIKIRJOITUS	24
	LIITE 3: RUNOT	25
	LIITE 4: JULISTE.....	26
	LIITE 5: KÄSIOHJELMA	27
	LIITE 6: LEVY - TALLENNE	28

Mieleeni tuli idea työstää tanssiteos aiheesta kooma jo ensimmäisen Savonia-ammattikorkeakoulun opiskeluvuoteni aikana syksyllä 2010. Aihe on minulle henkilökohtainen, koska olen kuusivuotiaana joutunut onnettomuuteen, jonka seurauksena olen ollut syvässä tajuttomuuden tilassa. Olen kuullut vanhemmiltani, että ensimmäisen hetken jälkeen, kun hoitava lääkäri oli tutkinut minut, kertoi, ettei tapauksessani voinut etukäteen ennustaa mitään varmaksi. Ainoastaan oli olemassa kolme vaihtoehtoa: joko kuolisin vammoihini, istuisin jollain tavoin vammautuneena pyörätuolissa koko loppu elämäni tai selviäisin täysin. Se, että olen saanut selviytyä onnettomuudestani täysin ja opiskella rakastamaani alaa tällä hetkellä, sai minut heti suunnittelemaan tanssiteosta. Kaiken pohjalla on suuri kunnioituksen osoitus ja kiitollisuus aihetta kohtaan. Kunnioitan onnettomuuttani tällä hetkellä ja olen kiitollinen siitä, että olen etuoikeutettu terveenä opiskelemaan rakastamaani alaa. Olen kokenut tärkeäksi saada kuvata tämä tunne liikkeeksi, joka ei minulle menneisyyteni vuoksi ole itsestään selvä asia tänä päivänä.

KOOMA teosta olen työstänyt mielessäni kaikki nämä Savonia-ammattikorkeakoulussa opiskelemani vuodet. Lähdin työstämään teosta maailmalähtöisesti ja pohdin sen visuaalista ulkonäköä. Näin mielessäni maailman, jossa ihmiskehosta irtautunut sielu leijuu painottomana energiatilassa, jossa jokin voima kannattelee häntä. Koen kooman sielun pelastajana, joka on siellä jossain tuntemattomassa vastassa. Kooma on mielestäni se voima, joka kannattelee ja huolehtii, ettei sielu putoa tyhjän päältä alas eli mitä luultavin kuole. Näen kooman ihmiskehon pelastusmekanismina, jolloin kehon ei tarvitse tuntea sitä äärimmäistä kipua, jonka tapahtunut aiheuttaa. Luodakseni maailman tanssiksi, lähdin ideoimaan sen ympärille ensin visuaalisia elementtejä. Jo varhaisessa vaiheessa minulla oli kuvitelma puvustuksesta ja sen värimaailmasta, halusin alusta asti käyttää teoksessani tekstiä sekä musiikkivalinnat syntyivät osittain melko nopeasti. Rakensin alusta asti mielessäni jo teoksen tarinalle runkoa, joka täydentyi visuaalisten elementtien kehittyessä.

Olen kiinnostunut integroimaan eri taiteenlajeja yhteen. Siispä teokseni KOOMA sisältää itse säveltämäni musiikkia elokuvamusiikin lisäksi, kirjoittamiani runoja sekä tanssijoiden kanssa työstettyjä kuvataide maalauksia. Mielestäni visuaalinen puvustus toimii myös eräänlaisena taiteenlajina.

Ajatuksenani oli työstää taiteellinen opinnäytetyö valmistumaan jo keväällä 2013. Tämä johtui täysin siitä, että onnettomuudestani tuli tuolloin tasan 20 vuotta. Kohtasin tuolloin kuitenkin jo alkuvaiheen aikana niin monia aikataulullisia ongelmia, joten päätin työstää aluksi opinnäytetyöhöni pohjautuvan lyhyemmän teoksen *Olen luonasi hetken*, joka oli tuolloin vielä ainoastaan työstämäni ryhmäkoreografia. Teos esitettiin kahteen kertaan koreografioitamme sisältävien Teot – iltojen aikana huhtikuussa 2013. Siispä lopullinen taiteellinen opinnäytetyöteokseni KOOMA siirtyi työstettäväksi ja esitettäväksi keväälle 2014.

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana olen päässyt kehittymään koreografian työssä, tutkimaan uudenlaisia työmenetelmiä sekä ilmaisemaan itseäni taiteen kautta. Ennen kaikkea olen löytänyt rohkeuden kokeilla omia rajojani.

Niin kuin mainitsin jo aikaisemmin, taiteelliseen opinnäytetyöhöni pohjautuu keväällä 2013 esitetty *Olen luonasi hetken* – teos, joka toimi demoversiona teokselle KOOMA. Tekstissäni tuon aluksi esille lähtökohtia, osa-tekijöitä, jotka muodostuivat jo ennen ensimmäisiä harjoituksia. Tuon esille työprosessin teoksesta *Olen luonasi hetken*, jonka koreografia on käytetty myöhemmin muunneltuna ja täydennettynä teoksessa KOOMA. Tämän opinnäytetyönä keväällä 2014 esitetyn teoksen työprosessin avaan seuraavaksi. Tuon tekstissäni esille myös muiden visuaalisten elementtien työstämisen. Loppuun olen koonnut pohdintoja kehittymisestäni koreografina, mitä opin tämän prosessin aikana ja mitä tekisin toisin tulevaisuudessa. Raportin lopusta löytyvät liitteinä teoksen alkuperäinen käsikirjoitus, tausta tietoa aiheesta, työstämäni runot, teoksen juliste ja käsiohjelma sekä levy – tallenne esityksestä.

2 LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tietoa teoriasta

Alkutöikseni etsin teoriapohjaista tietoa kirjallisuudesta. Aiheesta kooma oli vaikeaa löytää kirjoitettua materiaalia, koska itse sana kooma ei ole lääketieteellisesti tunnettu. Tämän tilalla käytetään termiä syvä tajuttomuuden tila. Loppujen lopuksi apuna käyttämäni teksti löytyi wikipediasta (liite 1.). Tätä tekstiä olen käyttänyt apuna enimmäkseen ainoastaan *Olen luonasi hetken* – teosta työstäessäni.

2.2 Tanssijoiden valinta

Pohdiskeltuani omaa ajatusmaailmaani ja ideoitani kahden vuoden ajan, oli aika alkaa kyselemään tanssijoita mukaan, mikä tapahtui syksyllä 2012. Halusin tanssijan, joka esittää koomaan vajoavaa potilasta ja useampia tanssijoita ilmaisemaan liikkeellään kooman eri syvyyssasteita, joissa potilas käy teoksen aikana. Lähtökohtaisesti näin teoksen viidelle tanssijalle, mutta ajan kuluessa teoksen kokoonpano muuttui neljän tanssijan voimin työstettäväksi. Lopullisessa kokoonpanossa tanssivat saman vuosikurssin opiskelija – kollegani Inka-Leea Hakkarainen, Ville Nylén, Päivi-Mirjam Laukkanen sekä Salla-Maaria Mustonen. Tällä kokoonpanolla on työstetty sekä *Olen luonasi hetken* että KOOMA – teos. Roolien jako on säilynyt molemmissa teoksissa samana. Potilasta esitti neljästä tanssijastani Salla-Maaria Mustonen, ja muut niin ikään koomahahmoja.

2.3 Musiikki

Jo alkuvaiheessa ennen harjoituksia mietin myös teoksen musiikkimaailmaa. Sitä etsiessäni valitsin musiikkia taiteellista opinnäytetyötäni, eli KOOMA – teosta ajatellen. Vaikka tämän teoksen pohjalta päätin tehdä aluksi vain lyhyemmän demoversion, *Olen luonasi hetken*, säilyivät nämä musiikkivalinnat edelleen. Elokuvamusiikkia aktiivisesti kuuntelevana ja tutkivana löysin mielestäni koomaa hyvin tukevaa musiikkia, joka löytyi Requiem For a Dream – elokuvan soundtrack:ltä. Ko. elokuvan musiikin on säveltänyt Clint Mansell. Tarvitsin voimakkaan, dynaamisen ja piinaavan musiikin lisäksi rauhallisempaa äänimaailmaa. Halusin edelleen pysytellä elokuvamusiiikissa. Kuuntelin eri elokuvien musiikkeja youtubesta, jossa törmäsin kaksikon Nick Cave'n ja Warren Ellis 'n säveltämään musiikkiin elokuvasta The Road, joka sisältää mm. rauhallisia ja unenomaisia kappaleita. Teoksessani *Olen luonasi hetken* kuultiin kappaleet Hope Overture (Clint Mansell), Water and Ash sekä The Road (Nick Cave ja Warren Ellis).

3 KEVÄT 2013 – TEOS: OLEN LUONASI HETKEN

Teos *Olen luonasi hetken* koostui kolmesta koreografiaosasta, joita työstimme tanssijoiden kanssa tammikuusta 2013 lähtien. Työstimme siis pohjatyönä koreografioita lopullista opinnäytetyötäni varten, joista rakensin demoversion esitettäväksi huhtikuussa 2013. En halunnut vielä tässä teoksessa käyttää kaikkia ideoitani visuaalisista elementeistä. Käytin ainoastaan tanssijoiden kanssa työstettyjä kuvataide maalauksia.

Olin valmistellut teokselle alustavan käsikirjoituksen jo edellisenä syksynä (liite 2.), mikä oli siis työstetty KOOMA – teokselleni. Harjoitusvaiheessa työstimme koreografian osat eri järjestyksessä kuin ne esitettiin. Halusin työstää aluksi unisonona tanssitun kokonaisuuden, joka sijoittui teoksen keskelle. Tämän osan ympärille oli mielestäni helpompi rakentaa alku ja loppu. Unisono – osuuden lisäksi teokseen kuului soolo sekä nostotekniikalla työstetty ryhmäkoreografia. Harjoitustunteja kertyi yhteensä 30 työtuntia (1 työtunti on 45 minuuttia).

Vaikka tämä teos ei varsinaisesti kertonut vielä koomasta, käytin jo tuossa vaiheessa apunani harjoituksissa samoja roolinimiä. Käytän nimiä myös tässä tekstissä, eli potilasta ja koomahahmoja.

3.1 Harjoitukset keväällä 2013

Ennen harjoituksia pidimme tanssijoiden kanssa keskusteluhetken, jossa kerroin aihevalinnastani. Kerroin lapsena kokemastani onnettomuudesta ja siitä toipumisesta.

Ensimmäisen harjoituskerran aloitin lukemalla tanssijoilleni teoriapohjaisen tekstin koomasta, mikä pohjautui wikipediasta löytämäni tietoon (liite 1.). Poimin tekstistä mainintoja koomapotilaan olotilasta. Korostin sitä, että koomassa oleva potilas ei reagoi minkäänlaisiin kuulo-, näkö- tai kipuärsykkeisiin. Tämän pohjalta lähdimme pitkään improvisaatiotehtävään. Laitoin rauhallista musiikkia soimaan taustalle ja pyysin tanssijoita aluksi improvisoimaan liikettä, jonka ajatuksena on sokeus. Miltä liike tuntuu silloin, kun olet täysin sokea? Vähän ajan kuluttua lisäsin tehtävään ajatuksen, että tanssija ei sokeuden lisäksi kuule mitään. Kasvatin harjoitusta lisäämällä edellisiin ajatuksen tuntoaistin häviämisestä kehossa. Käytimme harjoitukseen noin 45 minuuttia.

Harjoitteen pohjalta pyysin tanssijoita työstämään kolmen kasin liikefraasin, jonka heidän tuli kirjoittaa paperille ylös. Seuraavalla kerralla aloitimme jatkamalla tehtävää. Jaoin paperit tanssijoille takaisin niin, että kukin sai toisen tanssijan kirjoittaman paperin. Tämän kautta pyysin jokaista tulkitsemaan paperilapussa olevan liikesarjan omanlaisekseen. Kirjoittajalta ei tällöin saanut kysyä, mitä hän tarkoitti tietyissä kohdissa, vaan tehtävä tuli ratkaista itse. Pyysin tanssijoita käyttämään liikesarjassaan myös toistoa ja jokin kohta tuli siirtyä tilallisesti paikasta toiseen. Kun tanssijat olivat valmiita, katsoimme kunkin liikesarjan erikseen.

Tehtävä jatkui siten, että tanssijoiden tuli opettaa oma liikesarja muille ja yhdistää kaikki yhdeksi pitemmäksi sarjaksi. Tätä kautta lähdimme rakentamaan ensimmäistä teoksen osaa. Kuvasin videokameralla aina kaikki harjoitukset ja tätä kautta pääsin itse koreografina työstämään teosta eteenpäin harjoituskertojen välissä. Tanssijoiden rakentamaa tanssisarjaa työstimme muuntelemalla tiettyjen kohtien dynamiikkaa ja tila suuntaa. Työstin osaa myös itse vapaa-ajallani, jolloin lisäsin siihen myös omaa liikettäni. Näin saimme ensimmäisen osan työstettyä, joka rakentui tanssijoiden improvisaatiotehtävän kautta työstämästään materiaalista sekä minulta saadusta liikkeestä. Kyseessä oleva koreografian osa tapahtui valmiin teoksen keskellä.

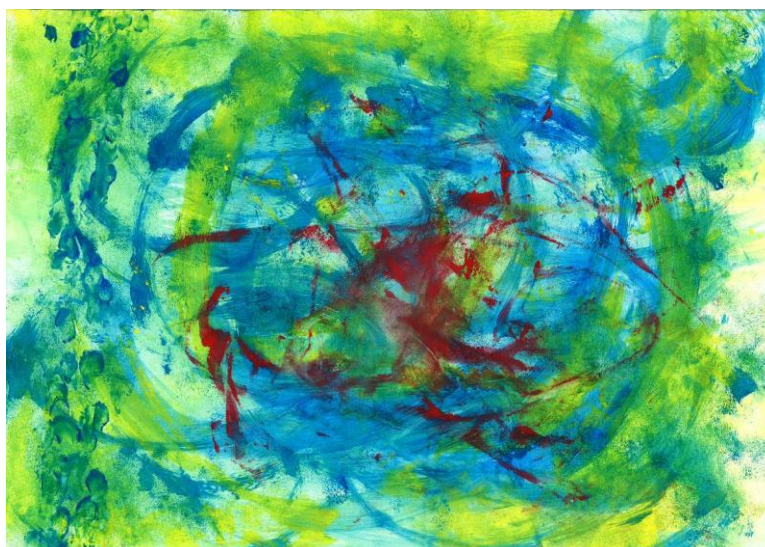
Olen luonasi hetken – teos alkoi potilaan soololla, jota työstimme seuraavaksi. Tämän osan työstämisen aloitimme Mustosen kanssa jo varhaisessa vaiheessa toisella harjoitusajalla 31.1.2013. Liikemateriaali rakentui ajatuksella, jossa näkymätön voima liikuttaa dynaamisilla vaihteluilla tanssijan eri kehonosia ja siten saa hänet liikkumaan tilassa. Työskentelytapana annoin Mustoselle impulsseja eri kehonosiin ja hän seurasi niitä. Liikkeellisen rungon kautta lähdin koreografioimaan sitä muuttamalla tilasuuntia ja liikkeen dynamiikkaa haluamallani tavalla. Kun myöhemmin pääsimme koko työryhmän kanssa työskentelemään tämän osan kanssa, yhdistimme heidän liikkeensä siihen mukaan. Aloitin sijoittamalla kolmen koomahahmon omille paikoilleen tilassa, jotka osuivat soolomateriaalin reitille. Koomahahmot seisoivat paikoillaan kukin omassa asennossaan, jotka otimme jo työstetyn unisono – osan koreografiasta. Mustosen tanssiessa otimme pieniä liikekokonaisuuksia, joihin kukin koomahahmo liittyi hetkeksi mukaan. Käytimme valmista liikemateriaalia sellaisenaan ja yhteen kohtaan lisäimme konkreettisen kosketuksen noston avulla.

Kolmanneksi osaksi ajatuksenani oli saada koreografia nostotekniikalla. Lähdimme ensin kokeilemaan tiettyjä nostoja, joita olin etukäteen suunnitellut käyttäväni. Näiden kautta koreografian rakentaminen tuntui kuitenkin hankalalta. Päätimme lähteä kokeilemaan erilaisia nostoja ja liikereittejä improvisoimalla. Laitoin taustalle soimaan musiikkia ja tanssijat kulki tanssialin poikki siten, että Mustonen pysyi koko ajan jonkin nostamana ilmassa. Tämän ketjumaisen tavan kautta rakensimme kolmannen osan. Tässä vaiheessa minun tehtäväni koreografina oli selkeästi vain sanoa mihin suuntaan tilassa halusin liikkeen liikkuvan. Tanssijani olivat hyvin oma-aloitteisia tässä tehtävässä, sillä he itse kokeilivat nostojen siirtymiä itsenäisesti. Koinkin tämän heidän aktiivisuutensa siten, etten halunnut keskeyttää heidän työskentelyään. He parhaiten tiesivät, mikä nosto tuntui hyvältä ja mikä seuraavaksi oli mahdollista. Minä taas kuvasin kamerallani kaikki yritykset, josta pystyimme kertamaan sen mitä oli jo tehtynä. Kerroin myös, mikä näytti hyvältä ja mikä vaati muuttamista. Halusin tuoda tähän osaan kuitenkin myös tasojen vaihteluita isojen, ylätasossa tapahtuvien nostojen lisäksi. Tämän vuoksi pyysin tanssijoitani lisäämään koreografiaan myös lattiatasolla tapahtuvia painon ja voiman käyttöä vaativia kontakteja.

Näistä kolmesta osasta lähdin työstämään kokonaista teosta. Kronologisesti teos alkoi soolomateriaalilla, joka johti yhteiseen unisonona tanssittavaan, improvisaatiotehtävien kautta työstettyyn osaan. Loppuun lisäsin nostoja sisältävän rauhallisen kokonaisuuden. Näin rakentui teos *Olen luonasi hetken*.

3.2 Maalaukset

Nämä olivat ainoita visuaalisia elementtejä, jotka halusin käyttää jo *Olen luonasi hetken* – teoksessa. Ajatuksenani oli tehdä yhteistyötä jonkin kuvataidetta harrastavan ryhmän kanssa. Avasin ajatuksen tanssijoilleni jo ensimmäisissä harjoituksissa, jolloin heiltä itseltään tuli idea työstää maalaukset itse. Harjoitusperiodin loppupuolella pyysin tanssijoita tulkitsemaan kokemaansa maalauksena. Harjoituskerta oli 14.4.2013. Maalaustehtävää ennen teimme kertaalleen saman improvisaatioharjoitteen, jossa tutkimme liikettä ja kehoa sokeana, kuurona ja mitään kosketusta tuntematta. Olin hankkinut tehtävää varten sormi- ja vesivärejä, värituskyniä sekä vahaliituja. Sormivärit olivat selkeästi se materiaalin väline, jolla kukin tanssija halusi siirtää kokemansa maalaukseksi. Olin ottanut mukaani myös erikokoisia maalauspensseleitä, hammasharjoja sekä pesusienistä leikattuja paloja. Maalaukset maalattiin A3 kokoisille papereille. Tarkoituksena oli käyttää maalauksia kohtauksien aikana luomaan värimaailmallaan tunnetta mukaan.

3.3 Esitykset Teot – tapahtumassa huhtikuussa 2013

Tässä teoksessa en avannut vielä mitenkään katsojille ajatusta koomasta. Ainoastaan ennen esityshetkiä juontaja mainitsi tämän teoksen olevan demoversio seuraavana keväänä nähtävälle, opinnäytetyönä työstetylle KOOMA – teokselle. Nimi *Olen luonasi hetken* kuvasi minulle itselleni jo ajatusta koomasta, mikä tarkoitti vierailua syvän tajuttomuuden tilassa. Yleisölle en kokenut tarpeelliseksi avata nimen merkitystä, sillä nimi kuvasi jo paljon itse koreografiaa. Vaatetuksessa tällöin ei vielä näkynyt mustavalkoista maailmaa, vaan valitsin kaikille tanssijoilleni mustan vaatetuksen. Tässä vaiheessa jokainen tanssija käytti omia vaatteitaan. Ilman suurempia käännteitä emme kuitenkaan säästyneet. Kahta päivää ennen eräs tanssijoistani sairastui niin pahasti, ettei voinut osallistua viimeisiin harjoituksiimme eikä myöskään esityksiin. Koska kyseinen tanssija on samankokoinen kanssani, oli mahdollista, että minä tanssisin hänen roolissaan esityksissä. Ja näin tässä myös kävi. Opettelin siis näiden kahden päivän aikana esitettäväni roolin materiaalin, myös muiden tanssijoiden kanssa työs-

kenteleminen tuli harjoitella. Kyseessä oli siis potilaan rooli, jota mm. nosteltiin paljon teoksen aikana. Kaikki meni kuitenkin hyvin ja esitykset pidettiin niille tarkoitetuilla ajankohdilla: Teoissa 25.4. sekä 26.4.2013.

4 KEVÄT 2014: TAITEELLINEN OPINNÄYTETYÖ – KOOMA

Syksyllä 2013 en vielä työstänyt uutta liikkeellistä materiaalia, mutta kohtausten tapahtumia tapailin mielessäni ja kirjoittelin niitä ylös. Ennen harjoitusten alkamista tammikuussa 2014 kävin itse edellisenä keväänä tallennettua kuvamateriaalia läpi ja suunnittelin valmiiksi koreografisia muutoksia. Harjoitustunteja kertyi yhteensä 35 työtuntia (1 työtunti on 45 minuuttia).

4.1 Puvustus

Puvustuksen värimaailma on säilynyt tähän päivään asti samana, eli mustavalkoisena. Halusin liikkeellisesti leikitellä illuusiomaisesti, jolloin halusin tuoda konkreettisesti muutoksen ihmiskehölle mahdollista liikettä vastaan epäinhimillisen, luonnottoman liikkeen. Tällöin keksin käyttää teoksessa maskeja, jotka sijoitettaisiin koomaa esittävien tanssijoiden takaraivon puolelle. Heidän liikehdintänsä sijoitettaisiin siten, että he tanssivat miltei koko teoksen selin yleisöön. Pohdiskelin heille vaate- tusta, joka ei paljastaisi yleisölle millään tavoin sitä, että he oikeasti tanssivat selin yleisöön. Ongel- makohdiksi muodostuivat mm. jalkaterät. Aluksi mietin käyttää myös potilas - hahmolla maskia, jon- ka hän olisi laittanut päähänsä siirtyessään tanssimaan koomahahmojen kanssa. Potilaan maski olisi kuvannut koomaan vajoamista. Tämän idean jätin kuitenkin pois ja päätin käyttää maskeja ainoa- staa koomahahmoilla.

KOOMA – teoksen puvustustyö alkoi joulukuussa 2013. Tällöin työstövaihe alkoi luonnollisesti suunnittelulla. Olin jo usean vuoden ajan ehdotellut puvustustyötä pikkusiskolleni Annika Rinteelle, joka opiskelee Jyväskylän Ammattiopistossa vaatetusalan artsaanimiksi. Siskoni valmistuu koulustaan tämän kevään (2014) aikana ja innostuikin lopulta tästä työstä oman opinnäytetyönsä pohjana. Vietimme tuolloin joululomaamme kotona Ähtärissä ja yhteinen keskustelu asiasta oli mahdollista. Pidimme pitkän palaverin, millaisia ajatuksia minulla oli puvustuksen suhteen ja mitkä liikkeelliset tekijät mahdollisesti rajoittivat sitä. Ainoana ehtoinani kerroin värimaailman, joka oli siis mustavalkoinen sekä maskit, jotka sijoitettaisiin koomahahmojen takaraivon puolelle. Halusin myös ettei koomahahmojen ihoa näkyisi millään tavoin vaatetuksen alta. Palaverin aikana listasimme ylös mahdollisia eri materiaaleja, joita voisi vaatteissa käyttää. Listasimme myös julkisuuden henkilöitä, joiden pukeutumista voi käyttää inspiraation lähteenä. Yhtenä julkisuuden henkilönä mainitsimme mm. Lady Gagan.

Siskoni on kiinnostunut vaatteiden muotoilusta, jonka vuoksi hän myös kiinnostui tästä työstä, sillä koomaa esittävien vaatteet tuli luoda hahmosta jokseenkin pelottavan ja epäinhimillisen. Tässä käytimme erilaisten muotojen käyttöä jaloissa ja käsissä. Annoin siskolleni täyden vapauden suunnitella ja toteuttaa puvustuksen ajatuksieni pohjalta. Jatkossa yhteistyömme jatkui puhelin keskusteluina ja viestittelyinä. Lähetin hänelle myös videomateriaalia edellisen kevään esityksestä sekä tämän hetkistä harjoituksista.

Alustavasti oli tiedossa se, että maskit olisivat valmiita naamioliikkeestä ostettuja valkoisia pohjia, joihin puvustaja olisi mahdollisesti maalannut varjostuksia päälle. Tammikuussa sain kuitenkin jo tietää onnekseni, että siskollani alkoi kurssi, jonka aikana he tekivät itse maskeja. Siispä hän pääsi myös suunnittelemaan ja muotoilemaan nämä alusta asti itse.

Ensimmäisen kerran tanssijat pääsivät sovittamaan vaatteitaan vasta esitystä edeltävänä viikkona. Puvustaja oli tällöin myös jo paikalla. Tässä vaiheessa oli tärkeätä se, että tanssijat pääsivät työkentelemään vaatteiden kanssa. Myös maskien toimivuutta ja käyttäytymistä pääsimme vasta tässä vaiheessa työstämään. Suurempia korjauksia vaatetukseen ei tarvinnut tehdä, vaikka puvustaja oli tähän valmistautunut jo etukäteen. Liikkeeseen maskien takia ei onneksi tarvinnut tehdä isompia muutoksia. Ainoastaan pieniä tarkennuksia päänasenoille ja liikkeen nopeudelle tuli.

Kuva potilaan vaatteesta sekä yhdestä koomahahmosta.

4.2 Harjoitukset keväällä 2014

Aloitin työstämisen rakentamalla *Olen luonasi hetken* – teoksen koreografian lopulliseen muotoon. Ensimmäisellä harjoituskerralla 17.1.2014 muistelimme unisonona tanssitun osan, johon aloin heti tekemään valmiiksi suunnitelmiani muutoksia. Nämä muutokset rakentuivat pääasiallisesti maskien takia, joita aikaisemmin edellisen teoksen aikana emme vielä käyttäneet. Muutin suurimman osan koomahahmoja esittävien tanssijoiden liikkeestä tapahtuvan toisin päin, eli rintamasuuntaisesti takaseinää päin. Mustosella (potilas) koreografia säilyi jokseenkin samanlaisena. Koomahahmoille tuli myös uutta materiaalia mm. improvisaatiohetki osan alkuun, taukoja sekä rytmisiä muutoksia liikkeeseen. Kaikkia koskevia muutoksia tähän osaan tuli tilasuunnallisesti.

Etenimme harjoitusvaiheessa kutakuinkin samassa järjestyksessä kuin olimme edellisenä keväänä työskennelleet. Seuraavaksi muistelimme soolon. Tähän emme tehneet niin paljoa muutoksia edelliseen verrattuna. Alkuun halusin muutoksen koomahahmoille, jotka seisoivat asennoissaan omalla paikallaan. Halusin heille lisättäväkseen todella hitaan ja rangan ympäri kiertyvän liikkeen, joka hiljalleen valmisti heidät asentoon, joka sai maskin näkymään kokonaisuena yleisöön. Tämä tapahtui samanaikaisesti soolon aikana, josta he tarttuivat soolomateriaaliin mukaan hetkellisesti. Pieniä liikkeellisiä lisäyksiä ja muutoksia koomahahmoille tuli myös. Potilas – hahmon liikehdintä säilyi samankaltaisena kuin ennenkin.

Tärkeäksi työskentelymateriaaliksi osoittautuivat kaikki videotallenteet, jotka kuvasin edellisen kevään harjoituksissa sekä esitykset huhtikuussa 2013. Loppujen lopuksi kaikkien osien muistelu oli näiden videotallenteiden varassa. Näin ollen ne tulivat tarpeeseen myös nostokohtausta uudelleen harjoitellessa. Uutena ajatuksenani oli pitää tämä osio tanssijoiden suhteen samanlaisena, mutta kääntää tämä kokonaisuus tapahtumaan toisin päin eli kääntämällä tanssijoiden etusuunnaksi takaseinän. Luulin, että joudumme tekemään tämän muutoksen maskien takia. Kohtausta harjoitellessamme ilmeni kuitenkin, että muutosta ei tarvitsekaan tehdä, sillä maskit tulivat tarpeeksi hyvin esille jo alkuperäisessä muodossa. Nostokohtaukseen en tehnyt oikeastaan muita muutoksia kuin yksi nosto muutettiin maskin takia toimivammaksi.

Harjoitusten edetessä kohtaukset täydentyivät toki pienillä hienosäädöillä, mutta olimme päässeet tässä vaiheessa tavoitteeseeni: tammikuun aikana olimme saaneet rakennettua rungon sekä muisteltua ja muokattua jo tehdyn, edellisenä keväänä työstetyn materiaalin.

Helmikuussa toin harjoituksiin uutta materiaalia. Kunnellutin tanssijoilleni aluksi kappaleen, joka aloitti koreografisen osuuden. Kappaleen alussa kuuluu rysähdys, jonka aikana potilas kaatuu sängylle makaamaan. Ennen tätä hän vain istuu sängyllä selin yleisöön. Koomahahmot ovat vielä sivuilla piilossa. Musiikin soidessa hahmot lähtevät vähitellen liikkumaan kohti sänkyä. Tämä koko heidän liikehdintä tapahtui improvisaatiolla, jonka ajatukseksi annoin mielikuvan savusta, joka lähtee vähitellen täyttämään tilaa. Käytin tässä myös ajatuksena improvisaatioharjoitustamme, jossa tanssija ei näe, kuule tai tunne ihollaan mitään. Tein tästä tanssijoille vaikeaksi sen, että halusin pitää vielä maskit piilossa, eli heidän tuli liikkua pitämällä omat kasvot kokoajan yleisöön päin. Koomahahmojen

tanssijat kokoontuivat yhdeksi riviksi sängyn taakse, jolloin maskit näkyivät selkeästi vasta tässä vaiheessa. He kumartuivat yhtäaikaaisesti kurkottamaan katsettaan potilaaseen ja sieltä noustessaan jatkoivat improvisoitua liikettä tilan toiselle puolelle siten, että tässä vaiheessa maski sai näkyä yleisöön. Halusin tämän kohdan olevan erilainen suhteessa sisääntuloon, joten annoin tanssijoille mahdollisuuden tuoda liikkeeseen sähköiskuisia aksentteja. Tällä he liikkuivat omille paikoilleen, jota seurasi potilaan soolokohtaus.

Olen luonasi hetken – teos loppui nostokohtaukseen, jolloin vielä jäljellä oleva musiikki vain hiljennettiin pois valojen kanssa. KOOMA – teoksessa halusin käyttää koko kappaleen, joten meidän tuli työstää lisämateriaalia vielä noin kahden minuutin edestä. Koska nostokohtaus kuvasi kooman syvintä astetta, tarvitsin materiaalia, joka kuvaisi potilaan heräilemistä tajuttomuudesta. Tätä kuvailemaan rakensin potilaalle pienen soolokohdan, jonka aikana koomahahmot loittonivat hieman hänesä. Potilas oli kuitenkin edelleen kiinni koomassa, joten tarvitsin hetkiä heidän kohtaamiselleen. Tästä syntyi hetki, jolloin potilas kutsui katseellaan koomahahmoja luokseen. Hän antoi painonsa vielä hahmoille yksitellen, ikään kuin ei jaksaisi kannatella vielä itseään täysin. Halusin koko koreografisen osuuden päättyvän siihen, että koomahahmot saattaisivat potilaan takaisin sängylle. Mietin käyttäväni hieman samankaltaista menetelmää tässäkin kohtaa kuin nostokohtauksessa oli käytetty, eli potilas olisi nosteltu aina jonkun hahmon syliin. Ajatuksena oli luoda potilaalle polun kaltainen tie sängylle. Halusin myös luoda koomahahmoista vahvemmin kuvan, että he olivat se tukipilari potilaalle, ettei tämä vajoaisi tyhjän päälle. Tarkoituksena oli luoda kuva siitä, kuin koomahahmot saattelisivat potilasta ja varmistaisivat, että tämä pääsisi turvallisesti takaisin sinne, mistä oli lähtenytkin. En kuitenkaan ollut tyytyväinen ajatukseen, että tämä kohta jäljittelisi samankaltaisuudellaan edellä olevaa nostokohtausta. Tanssijoilta itseltään tuli idea, että potilas kävelisi heidän päällään. Tämän työstämisessä kävi samalla tavalla, kuin nostokohtauksen, eli tanssijat rakensivat keskenään liikereittiä, jota minä aina kuvasin, kerroin mikä näytti hyvältä ja millaisia muutoksia halusin.

Esityspaikalle pääsimme harjoittelemaan ensimmäisen kerran jo perjantaina 21.2.2014. Virallisesti valoharjoitukset aloitimme tiistaina 25.2.2014 yhdessä valomiehen kanssa. Valotilanteet osoittautuivat melko yksinkertaisiksi, sillä valoa ei illusion rakentamisen vuoksi tarvittu paljoa. Myös taustalla olevat maalaukset toivat valoa lavalle.

4.3 Teoksen tarina

Teos alkaa unimaisella runolla, joka toimii johdantona koreografialle. Tällöin potilas istuu sairaalasängyllä selin yleisöön ja muut tanssijoista ovat vielä piilossa. Tässä kohtaa soi ensimmäinen sävelttämiäni pianokappale.

Tanssillinen osuus alkaa voimakkaalla paukahduksella, joka kuuluu musiikin alussa. Paukahdus saa potilaan kaatumaan äkisti sängylle makaamaan. Tällä voimakkaalla äänellä kuvaan omaa onnettomuuttani. Ensimmäisessä kohtauksessa potilas makaa sängyllä tajuttomana. Kooma lähestyy häntä,

jolloin tätä esittävät hahmot tulevat savumaisesti tilaan, kiertävät potilaan ja pysähtyvät potilaan tajuttomuuteen vastaanottamaan häntä. Tämä kerronta tapahtuu koreografiassa ensimmäisessä osassa, jossa koomahahmoja esittävät tanssijat improvisoivat liikettä.

Soolossa pyrin luomaan kuvan ihmissielusta, joka jättää kehonsa sairaalasängylle ja lähenee kohti kooman eri syvyysasteita. Soolomateriaaliin hetkellisesti liittyvät sekä tanssijaa kehonosasta ajatuksenvoimalla impulssimaisesti liikuttavat hahmot kuvailevat potilaan vajoamista kooman ensimmäiselle asteelle.

Unisono - osuudessa potilas on vajonnut syvemmälle, josta poikkeavia hetkiä ovat vain liikkeiden eriaikaisuus tai tilamuutokset potilaan ja koomahahmojen välillä. Voimakkaalla musiikilla sekä liikkeellä kuvaan aiheen pelottavuutta, joka ihmisellä aiheesta on.

Nostokohtaus kuvaa kooman syvintä vaihetta, jolloin sielu on täysin kooman kannateltavana. Musiikkivalintani tähän kohtaan on kaunis ja rauhallinen kappale, joka tekee koomasta kaunista. Halusin luoda aiheesta sielulle hyvää tarkoittavan ja siitä huolehtivan. Potilaan sielu päättää kuitenkin palata takaisin kehoonsa, jonka vuoksi tämä irtaantuu nostoista. Viimeiset kontaktit koomahahmojen kanssa kuvailevat hyvästejä, jonka jälkeen sielun tulee matkata takaisin kehoonsa. Sielusta huolta pitävä kooma rakentaa tälle tien takaisin kehoonsa ja saattaa tämän turvallisesti päämääräänsä. Tämä kohtaus rakentui koomahahmojen muodostamalla polulla, jossa sielua esittävä tanssija astelee heidän päällään kohti sänkyä. Sielun päästessään takaisin omaan kehoonsa, koomahahmot häviävät pois tilasta ja kuvaksi jää ainoastaan sänky, jossa potilas makaa.

Jokaista kohtausta tukee taustalla näkyvä taidemaalaus, joka värimaailmallaan ja tummuudellaan kuvaa syvyysasteen luonnetta. Lopussa oleva runo punoo yhteen kokemuksen syvästä tajuttomuuden matkasta ja halusta herätä sieltä takaisin elävänä. Tällöin taustalla soi myös toinen säveltämäni pianokappale. Teos loppuu potilaan herätessä sängyllä.

4.4 Musiikki

Sain syksyllä 2012 ajatuksen säveltää teokseen myös itse pianomusiikkia. Vaikka soittotunteja on minulle kertynytkin pienenä noin kymmenen vuoden ajalta, tämä sävellystyö tuntui toden totta epä-todelliselta. En ole koskaan opiskellut sävellystyötä, mutta halusin kokeilla mihin tämän asian kanssa päädyn. Opintoihimme kuuluu 1 opintopiste soitinopintoja, jonka päätin suorittaa sävellystyöhön. Tätä työtä olen tehnyt syksystä 2012 lähtien itsenäisesti sekä soittotunneilla.

Sävellystyö vaati herkän tunnetilan, jolloin pystyin keskittymään onnettomuudestani syntyvän kokemuksen kuvaamiseen ääniksi ja musiikiksi.

Säveltämiäni kappaleita kuultiin vasta KOOMA – teoksessa keväällä 2014. Jännitin asiaa toden teolla, mutta koska olin asiasta jo joillekin maininnut, en voinut enää perua ideaa. Olin keväällä 2013 päättänyt säveltää samojen sointujen pohjalta kaksi eri kappaletta, jotka suunnittelin sijoittuvan teoksen alkuun ja loppuun. Säveltämäni kappaleet rakentuivat neljän soinnun pohjaan, johon improvisoin melodiallista äänimaailmaa päälle. Kappaleet olivat siis joka kerta hieman erilaisia. Kappaleiden eroavaisuus syntyi siten, että ensimmäinen oli äänimaailmaltaan matalampi ja toinen korkeampi.

Kappaleitteni äänittäminen tapahtui 6.2.2014 Kotkan kalliolla Savonia-ammattikorkeakoulun studio-miehen kanssa. Äänitys sujui melko nopeasti; soitin kummankin kappaleen vain kerran, jonka jälkeen teimme äänelle pieniä kaikumuutoksia. Olin tyytyväinen jo näihin ensimmäisiin versioihin, joten en kokenut tarvittavan soittaa uusia versioita. Halusin pitää kappaleet ikään kuin paljaina, jolloin koin niiden tulevan puhtaasti minulta itseltäni.

Myöhemmin kuunnellutin kappaleet musiikin opettajallemme, jolta kysyin mielipidettä. Ongelmaksi syntyi kappaleiden äänitason rajaaminen soundtrackilta tulevien kappaleiden kanssa. Oli selvää, että soitamani kappaleet kuulostivat tulevan lähempää, kuin taas isolla orkesterilla, isoissa studioissa soitetut elokuvamusiikit. Kappaleiden editointiin sain apua omalta tanssijaltani. Tämän tehtyämme, valkeni, ettei äänitasoeroja edes kuule enää valmiissa versiossa, jossa kappaleet oli liimattu yhteen. Siispä teokseni musiikki oli valmis.

Itse säveltämäni musiikin lisäksi teoksessa käytin kappaleita: Cleaning Apartment ja Hope Overture (Clint Mansell) sekä Water and Ash ja The Road (Nick Cave, Warren Ellis).

4.5 Runot

Taiteellista opinnäytetyötäni, KOOMA – teosta varten luin aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä tutkin omia potilastietokertomuksiani sairaaloista, joissa minua onnettomuuteni vuoksi hoidettiin. Varsinaisesti mitään lähteitä en ole tässä teoksessa käyttänyt. Lukemani tekstit ovat olleet tapani ymmärtää, mitä potilaalle tapahtuu kooma-tilassa ja etsin niistä tukea omaan ajatusmaailmaani. Kirjallisuus tuki minua varsinaisesti työstäessäni runoja opinnäytetyötekseeni.

Alkuperäisenä ajatuksenani oli työstää itse runomuodossa tekstiä, joka lausuttaisiin kuusivuotiaan tytön äänellä säveltämäni musiikin päälle äänitettynä. Mietin myös vaihtoehtoa, jossa potilasta esittävä tanssija olisi lausunut runot ääneen ollessaan lavalla. Lopulta päädyin pitää puhutun äänimaailman poissa ja siirtää tekstit valkokankaalle näkyviksi kappaleitteni ajaksi.

Runoissani (liite 3.) kuvailin omakohtaista kokemustani syvästä tajuttomuuden tilasta. Kuvailin sitä, millaisena näin olotilani ja matkani tuntemattomassa maailmassa ja mitä ajattelin tällä hetkellä onnettomuudestani. Runot olivat minulle yksi tapa osoittaa kunnioitusta ja kiitollisuuttani menneisyydelleni. Työstin runot muotoon, jolloin niistä tuli ilmi, että ne oli osoitettu teoksen aiheelle kooma.

Runoja työstäessäni tunnetilani tuli olla sävellystyön tavoin tietynlainen. Huomasin, että runollisia kohtia minun tuli kirjoittaa ylös aina, kun oma tunnetilani oli sopiva ja tarpeeksi herkkä luomaan niitä tarkoituksenperäisiä. Runoja en pystynyt vain keksimään hetkessä, vaan ne tarvitsivat tietyn tunteen pohjalle syntyessään.

Olin kirjoitellut irrallisia rivejä ylös tammikuusta lähtien. Tekstin työstin kokoon suurimmalta osaltaan esitystä edeltävänä viikkona, jolloin oikeanlaista tunnetilaa ei ollut vaikea hakea, sillä työskentely aiheen parissa oli jo kauan ollut niin tiivistä. Niiden viimeistelyn ja powerpoint - muotoon muokkaamisen tein edellisenä päivänä ennen valoharjoituksiamme.

4.6 Maalaukset

Teoksessani KOOMA käytin samoja tanssijoitteni maalaamia taideteoksia, kuin edellisen kevään teoksessa. Näitä taideteoksia käytin teoksen tanssillisissa osissa, jotka rytmitin koreografisten osuuk-
sen mukaisesti uudelleen.

Teoksen alkuun ja loppuun sijoitin itse keksimäni runot, jotka tarvitsivat myös maalauksen taustalle. Tämän vuoksi työstin itse maalauksen, jonka inspiraationa käytin minulle onnettomuudestani syntyviä ajatuksia ja tunnetilaa. Tein maalauksista powerpoint - esityksen, jonka kuvia vaihdoin itse esityksessä valomiehen kopissa.

4.7 Kenraali ja esitys:

Teokseni kenraali nähtiin 26.2.2014. Sotkulla. Suurempia ongelmia tässä vaiheessa ei enää ollut, joten pystyimme keskittymään tulevaan esityspäivään. Pidimme kenraalin ja esityksen välissä vielä yhden harjoituspäivän käymällä vain teoksen läpi. Esityspäivänä totuttuun tapaan tapahtui kuitenkin vielä jotain. Nimittäin projisointikone ei syystä tai toisesta suostunutkaan enää toimimaan. Mietin kaikkia mahdollisia vaihtoehtoja sille, jos emme pystykään käyttämään teokseen kuuluvia maalauksia ja runoja. Ne itse asiassa olivat kokonaisuudeltaan 50% koko teoksesta. Onneksi paria tuntia ennen esitystä kone saatiin toimimaan ja näin saimme pitää teoksen entisellään. Taiteellinen opinnäytetyöteokseni KOOMA esitettiin Sotkulla 28.2.2014.

Lähtökohtana tämän teoksen työstämiselle on ollut omakohtainen tarpeeni saada kuvata tuntemukseni taiteena. Tämän vuoksi mietinkin prosessin aikana paljon sitä, että muistanko työstövaiheessa huomioida tulevat katsojat. Teinkö teosta ainoastaan itseäni varten? Teoksen visuaaliset ideat ovat kuitenkin vahvistaneet teosta esitettävään muotoon. Koreografina olen huomionut toki kaikki valintani katsojaa ajatellen. Huoleni onkin enemmän siinä, että pääseekö katsoja, joka ei minua tunne, sisälle kokemukseen, josta pyrin kertomaan? Jääkö aihe tai tarina hänen näkökulmastaan pinnalliseksi?

Omakohtaisena tarpeena työstetty teos vaati minulta paljon. Niin kuin tuon tekstissä esille, oli tämä teos minulle tapani kiittää menneisyyttä. Tämä kiitollisuuden osoitus on ollut koko prosessin aikana hyvin vahva. Tämän vuoksi olen myös vaatinut itseltäni taitoa säveltää musiikkia ja kirjoittaa runoja. Minusta tuntui, että minun tuli kaikin tavoin saada kuvailla kiitollisuuttani. Koin tarpeeni osoittaa kiitollisuuttani kaikella mahdollisella tavalla, mihin vaan voin pystyä. Tämän vuoksi olen tanssitaiteen lisäksi säveltänyt musiikkia sekä työstänyt runot. En osaa arvioida täysin itse niiden laadukkuutta, mutta olen kaikkiin tuotoksiini teoksessa tyytyväinen ja minusta tuntuu, että ne ovat säilyneet ikään kuin paljaina ja sitä kautta suoraan minulta osoitettuina. Tunnen tällä hetkellä olevani kokonainen menneisyyteni kanssa, olen saanut osoitettua kiitollisuuteni ja kunnioitukseni.

Koreografina löysin uuden tavan toimia. Olen työskennellyt aikaisemmin valmiiksi suunnitellun liikkeen antajana. Tässä prosessissa olen antanut liikkeen suunnittelussa enemmän vastuuta tanssijoille. Minulta saatu liikemateriaali on monesti syntynyt myös harjoituksissa paikan päällä. Eli monesti-kaan en ole saapunut harjoituksiin valmiin liikemateriaalin kanssa. Olen pikemminkin saapunut paikalle suunnitellun tehtävänannon kanssa. Tämä työskentelymenetelmä toimi mielestäni hyvin, sillä tanssijani olivat hyvin aktiivisia ja liikettä hyvin tuottavia. Huomasin, että tällaisen työskentelyn kautta pääsen nopeammin kiinni tekemään koreografisia valintoja, kuten puuttumaan liikkeen dynamiikkaan tai muuntelemaan tilasuuntia.

Tanssijoiden kanssa työskennellessä koin vaikeaksi sen, miten saan heidät ymmärtämään täysin kokemukseni, jonka pyrin teoksessa kuvaamaan. Henkilökohtaista kokemusta oli vaikea sanoa kuvaila. Tämän vuoksi koen teoksen olleen tanssijoiden näkökulmasta hyvin raskas. Eräs tanssijoistani mainitsi kuitenkin palautteessaan, että ei ollut kokenut henkilökohtaista aihetta vaikeaksi. Hän koki hyvänä asiana sen, etten ollut jatkuvasti korostanut henkilökohtaisuutta. Hänen mukaansa työskentelystä tuli näin vapautunutta.

Olen heille hyvin kiitollinen koko prosessista. He tukivat minua paljon valinnoissani ja jakoivat hyviä, koreografisia ehdotuksia. Heidän toimeliaisuutensa vuoksi harjoitukset sujuivat jouhevasti.

Tanssijoiltani saamani palautteen perusteella vaatteet olivat synnyttäneet koomahahmolle mielenkiintoisen anonyymisyyden. Koska kasvot ja koko keho oli peitetty kankaan alle, häivytti henkilö vahvasti pois.

He olisivat halunneet työskennellä maskien kanssa jo aikaisemmin. Tästä olen heidän kanssaan täysin samaa mieltä. Maskit olisi pitänyt olla mukana harjoittelussa jo paljon aikaisemmin. Ensi kerralla, jos käytän teoksessani jotain yhtä vahvasti liikkeeseen ja ilmaisuun vaikuttavaa rekvisiittaa, kuin nämä maskit, huomion varmasti ottaa ne työskentelyyn aikaisemmin mukaan. Harjoitusvaiheessa ongelmaksi syntyi sopivien harjoitusaikojen löytäminen. Tämä vaati paljon järjestelyä, koska tanssijani työskentelivät usean muun opinnäytetyöteoksen parissa yhtäaikaisesti. Myös itse toimin tanssijana yhdessä teoksessa.

Tämän prosessin aikana olen tullut itsevarmemmaksi ja rohkeammaksi ilmaista itsestäni taiteen keinoin. En pelkää käyttää teoksissa itselleni henkilökohtaisia aiheita. Taiteen merkitys elämässäni korostui hyvin vahvasti. Koska en verbaalisesti pysty kokonaan tuomaan itseäni, kokemuksiani ja tuntemaani ulos, on taide minulle selkeä tapa tulla kuulluksi ja nähdyksi kokonaisuutena.

LIITE 1: TAUSTA TIETO/TYÖSKENTELYMATERIAALI

Kooma on syvä tajuttomuuden tila, jossa oleva henkilö ei tiedosta ympäristöään eikä reagoi minkäänlaisiin ulkoisiin ärsykkeisiin. Henkilöä ei voida täten myöskään herättää koomasta voimakkaillakaan ääni-, näkö- tai kipuärsykkeillä.

Kooma voi aiheutua esimerkiksi voimakkaasta päähän kohdistuneesta iskusta, keskushermostollisesta sairaudesta tai neurologisesta vammasta. Potilas voidaan myös saattaa keinotekoiseen koomaan lääkkeiden avulla tarkoituksena aivokudoksen turvotuksen laskeminen, tai potilaan säästäminen äärimmäisiltä kiputiloilta.

Kooma voi johtaa täydellisestä parantumisesta aina kuolemaan saakka. Kooman pituus voi vaihdella hyvinkin radikaalisti muutamasta tunnista aina useisiin vuosiin asti. Yleensä kooman pituus kestää kuitenkin muutamasta päivästä muutamaan viikkoon. Kooman jälkeen potilas voi toipua hiljalleen ja saavuttaa täyden fyysisen ja henkisen terveyden, kun taas jotkut tarvitsevat terapiaa, ja kaikki eivät palaudu koskaan täydellisesti. (Wikipedia)

KOOMA - käsikirjoitus

(8.9.12)

- lapsen nauru
muriikki (alku "räjähtävä/loksahtava")
- leijuva liikehdintää valkokankaan (& sivuilla)
takana, A-tanssija sairaalasängyllä
• teksti + musiikki
- tanssijat saapuneet sängyn ympärille
- tanssijoiden (B) koreografia (1), A-tyyppi
liikehdintää sängyllä + laittaa
naamion päähänsä
- B-tanssijat kokoontuu ympärille,
A-tanssijan soolo etualalla (ei siis enää
sängyllä) (kor. 2.)
- yhteiskoreografia (3) kaikkien kanssa
B-tanssijat selin, A-tanssija eteenpäin,
liike B-tanssijoiden & A-tanssijan
välillä ei suuntia
- A-tanssijan nostelua (kor. 4) juoksee mukin
känni kontaktin
- yhteiskoreografia (5) alku yhdessä, lopulta
A-tanssijan heräämistä + kannetaan / kuljetetaan
takaisin sängylle, B-tanssijat sulaa hiljalleen
pois, A-tanssijaeta naamaa pois
- Valospotti sängyllä, musiikki loppuu, A-tanssija
herää äkisti ylös istumaan, iso hengähdys
- Valot häipyy pois, teksti valkokankaalla
+ oma runo

LIITE 3: RUNOT

*Vailla kehoa leijailen, ääretön maailma ympärillä.
Minua vastassa odotit, syliisi pehmeään suljit.
Lähellä valon kannattelit ja uneen syvään tuuditit.
Sylissäsi pelätä en voi.
Olen vapaa ja kevyt, painoton.*

*Sinua kiitän menneisyys, vaikka muistoja vailla olet.
Lahjaasi kannan mukani, sillä tulevaisuuteni paketoin.
Sinua kunnioittaen muistelen...
siis sinulle nyt suon teoksen*

*Vapaus, pehmeys, hiljaisuus
niillä minut ankkuroit.
Voiman seurakseni annoit,
hyvästelit ja hiivuit pois.
Täytit minut voimani.
"Tartu käteeni", pyysit
ja takaisin kotiin saatoit.
Löytöretkelle oppimaan,
rakkaudesta nauttimaan.
Sanoin kuvata voi en tunnetta,
jonka lähettää sinulle tahdon.
Ansiostasi...
nyt kiitollisuudestani hengitän,
ilostani kävelen
ja kaikesta rakkaudestani
tanssin.*

LIITE 4: JULISTE

Pe 28.2.2014 klo: 19.00

KOOMA

Kor. Anniina Rinne

LIITE 5: KÄSIOHJELMA

KOOMA – Taiteellinen oppinäytetyö

Koreografia: Anniina Rinne
 Tanssijat: Inka-Leea Hakkarainen, Päivi-Mirjam Laukkanen,
 Salla-Maaria Mustonen ja Ville Nylén

Kooma on syvä tajuttomuuden tila, jossa oleva potilas ei reagoi minkäänlaisiin näkö-, kuulo- tai kipuärsykkeisiin. Siihen johtaa esimerkiksi voimakas päähän kohdistunut isku, keskushermostollinen sairaus tai neurologinen vamma. Kooma voi johtaa niin täydelliseen parantumiseen kuin kuolemaanakin.

Neljän tanssijan voimin työstetty teos kertoo tarinan, jossa potilas (Mustonen) vaipuu koomaan ja lopulta päättää palata sieltä takaisin henkiin. Kolme muuta tanssijaa luovat liikkeillään ja olemuksellaan olotilan koomasta. Tärkeiksi koomaa luoviksi elementeiksi rakentuvat myös visuaaliset tekijät; puvustus, musiikki, valot sekä kuvataide. Teos pyrkii luomaan illuusion tanssijoiden välille, missä potilas on selkeästi ihmishahmo ja kolme muuta tanssijaa potilasta kooman eri syvyyksasteille johdattavia tekijöitä.

Musiikki: Clint Mansell, Nick Cave & Warren Ellis
 sekä Anniina Rinne

Valot: Vellu

Puvut ja maskit: Annika Rinne

Teksti: Anniina Rinne

Maalaukset: Työryhmä

Erityiskiitokset: Rauni Komulainen, Tommi Kupiainen,
 Marko Salmela, Eeri Pihlajakari, ITAK, Antti Lahti ja
 Minimi, Jyväskylän ammattiopisto - vaatetusala
 sekä rakkaat tukijat ja opponoiijat.

Esitys Sotkulla 28.2.2014 klo: 19.00. Kesto noin 15 min.

LIITE 6: LEVY - TALLENNE